

Seksualność tancerzy i osób uprawiających japońskie sztuki walki

Sexuality of dancers and Japanese martial arts athletes

Paula Dobosz^{1,2}, Monika Guskowska¹

¹Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie

²Instytut Genetyki „Generacja”

Źródła finansowania badania: Badania realizowane były częściowo ze środków projektu DM-1 „Wybrane cechy osobowości, obraz własnej osoby i seksualność sportowców uprawiających dyscypliny rodzajowo męskie i kobiece. Studium porównawcze tancerzy i karateków” finansowanego przez MNiSzW.

Streszczenie

Wstęp. Celem badania było wykazanie ewentualnych różnic w seksualności między tancerzami i zawodnikami japońskich sztuk walki a sportowcami innych dyscyplin i osobami nieuprawiającymi sportu w ogóle.

Materiał i metody. Badaniem objęto łącznie 384 osoby, w tym 180 kobiet (46,8%) i 204 mężczyzn (53,2%). Wyróżniono cztery grupy: grupę pierwszą stanowiły osoby profesjonalnie zajmujące się tańcem, grupę drugą stanowiły osoby uprawiające japońskie sztuki walki, grupę trzecią tworzyli sportowcy innych dyscyplin (przede wszystkim gier zespołowych i lekkoatletyki), czwartą grupę rekrutowano spośród osób nieuprawiających sportu.

Wyniki i wnioski. Analiza wyników wykazała istnienie wielu różnic istotnych statystycznie pomiędzy badanymi grupami. Mężczyźni we wszystkich grupach osiągnęli zdecydowanie wyższe wyniki w kwestionariuszu Mell-Krat niż kobiety w jakiegokolwiek grupie. Sportowcy, zarówno kobiety, jak i mężczyźni, uzyskali zdecydowanie wyższe wartości w kwestionariuszu Mell-Krat niż osoby nieuprawiające sportu.

Słowa kluczowe: seksualność, tancerze, karatecy, kobiety, mężczyźni

Seksuologia Polska 2013; 11 (1): 11–16

Abstract

Introduction. Aim of the study was to show eventual differences in sexuality between professional dancers and Japanese martial arts athletes, as well as athletes of other disciplines and people that do not practice sport.

Materials and methods. 384 people were examined, 180 women (46,8%) and 204 men (53,2%). Among this sample, 4 groups were formed: group one: professional dancers, group two: Japanese martial arts athletes, group three: athletes of other disciplines (team sports and athletics mostly), group four: people that do not practice sport.

Results and conclusions. Data analysis showed several statistically important differences between investigated groups. Men in all groups achieved assertively higher results in Mell-Krat questionnaire than women of any group. Athletes, and gender doesn't matter, achieved decidedly higher results in Mell-Krat questionnaire than people which do not practice sport at all.

Key words: sexuality, dancers, karate athletes, women, men

Polish Sexology 2013; 11 (1): 11–16

Wstęp

Taniec i sztuki walki towarzyszą człowiekowi niemalże od początków jego historii. Taniec początkowo pełnił funkcje rytualną, religijną. Miał zapewnić przychylność natury i bogów, powodzenie na polowaniu, pomóc pokonać wrogów, wyleczyć [1]. Na przestrzeni wieków, być może

poprzez swoją funkcję imitacyjną, stał się również sztuką. Od tego momentu bywał formą rozrywki, ekspresji uczuć albo opowieścią dziejącą się historii.

Rozwijające się społeczności na pierwszym miejscu stawiały jednak nie tyle sztukę, co możliwości swojego przetrwania. Możemy przypuszczać, iż z doskonalenia umiejętności łowieckich i wojennych wywodzą się pierwsze formy sztuk walki, których niewątpliwą kolebką stały się japońskie wyspy. To właśnie tutaj sztuki walki osiągnęły swój szczyt i swoją perfekcję, choć obecnie nauczane

Adres do korespondencji: mgr Paula Dobosz
Instytut Genetyki Generacja
ul. Piękna 66/8, 00-672, Warszawa, tel. 603 751 071, e-mail: paula@arg.pl

Nadesłano: 12.12.2012

Przyjęto do druku: 15.05.2013

na całym świecie nie zawsze kładą nacisk na „sztukę”, a częściej na samą walkę, pozbawiając tym samym ich pierwotnego filozoficznego charakteru.

Podstawą treningu japońskich sztuk walki, takich jak karate czy kendo, jest *kata*, czyli „forma” — serie skoordynowanych i harmonijnych ruchów, które są wykonywane z zachowaniem ustalonej kolejności i określonego rytmu [2]. To właśnie płynne i perfekcyjnie wykonywane *kata* często do złudzenia przypominają taniec — wielu znanych mistrzów sztuk walki, byłych i obecnych, często porównuje obie formy ruchu jako niezwykle podobne w swoich założeniach dążenia do ideału, do perfekcji ruchu. Również i współczesny taniec stał się szczególną formą ćwiczeń fizycznych na pograniczu rywalizacji sportowej i sztuki [3].

Taniec i japońskie sztuki walki mają wspólne elementy treningu, a nawet ćwiczeń (sekwencja harmonijnych ruchów wykonywanych w ustalonej kolejności i określonego rytmu), ale przez pryzmat schematów społecznych postrzegane są jako dwie kompletnie różne dyscypliny — w kategorii roli rodzajowej. Według Brannon [4] rola rodzajowa to zbiór istotnych społecznie działań kojarzonych z mężczyznami bądź kobietami oraz stereotypu rodzaju jako przekonań na temat cech charakteryzujących kobiety lub mężczyzn, a także zajęć, które są dla nich odpowiednie. Sport wyczynowy definiowany jest natomiast jako zbiór zachowań instrumentalnych, służących do zdobycia celu; właściwy społecznemu stereotypowi „męskości” [5].

Niezależnie od znacznego już udziału kobiet we wszystkich dyscyplinach sportu, nie wyłączając tak ekstremalnych jak sumo, wyniki badań potwierdziły istnienie stereotypu tańca jako sportu rodzajowo „żeńskiego”, a sztuk walki — jako rodzajowo „męskich” [6].

Nie ulega wątpliwości, że zarówno dla tancerzy, jak i sportowców, ze względu na charakter aktywności zawodowej, wizerunek ciała jest szczególnie istotnym elementem obrazu własnej osoby [7]. Wyniki badań Jakubiec i Sękowskiego [8] pokazały, że profesjonalne tancerki są bardziej zadowolone ze swojej figury oraz sprawności niż osoby z grupy kontrolnej, którą stanowili nieuprawiający sportu. U tancerzy nie stwierdzono jednak większego niż w grupie kontrolnej zadowolenia z własnego ciała, co jest sprzeczne z wynikami badań Swami i Tovee [9]. Nie znaleziono podobnych badań dotyczących osób uprawiających japońskie sztuki walki.

Nie udało się dotrzeć również do rzetelnych badań nad seksualnością tancerzy ani seksualnością osób uprawiających japońskie sztuki walki. A przecież, obserwując harmonijne, płynne i wytrenowane do perfekcji ruchy tancerzy podczas występów czy karateków wykonujących swoje *kata* nie sposób ominąć tematu ich seksualności. Szczególnie tancerze specjalizujący się w tańcach latynoskich sprawiają wrażenie bardzo sensualnych, nierzadko wprowadzając do swoich układów elementy erotyczne, a w popularnym ostatnio tańcu *reggaeton* — nawet ruchy

symulujące ruchy frykcyjne kochanków. Pojawia się zatem pytanie: czy to jedynie sceniczne pozory, czy też faktyczne odzwierciedlenie seksualności tancerzy?

Przypuszczalnie, ze względu na charakter uprawianej dyscypliny i specyfikę wykonywanych ruchów, w grupie tancerzy podejmowanie aktywności seksualnej jest częstsze, jak również libido oraz poczucie własnej atrakcyjności jako potencjalnej kochanki/potencjalnego kochanka. Także z uwagi na wspomniane wyżej zadowolenie ze swojego ciała można przypuszczać, iż tancerze nie tylko chętniej będą podejmowali aktywność seksualną, która być może będzie wśród tej grupy częściej satysfakcjonująca niż w przypadku reprezentantów pozostałych grup, ale także ich potrzeby w zakresie życia intymnego będą większe.

Mając na uwadze fakt, że kobiety na całym świecie uważają mężczyzn silnych fizycznie, o atletycznej budowie ciała za najatrakcyjniejszych [10], możemy przypuszczać, że również osoby uprawiające japońskie sztuki walki nie powinny mieć problemów z oceną własnej atrakcyjności jako partnerów seksualnych. Spodziewano się, że również w tej grupie podejmowanie aktywności seksualnej może być częstsze niż w pozostałych grupach.

Wreszcie, uwzględniając pozytywny wpływ aktywności fizycznej na funkcje seksualne zarówno u kobiet, jak i u mężczyzn [11–13], przypuszcza się, że osoby uprawiające sport ze wszystkich grup uzyskają wyższe wyniki w zakresie seksualności niż osoby nieuprawiające sportu nawet rekreacyjnie.

Podsumowując, celem badań było ustalenie różnic w seksualności między tancerzami i zawodnikami japońskich sztuk walki a sportowcami innych dyscyplin i osobami nieuprawiającymi sportu w ogóle.

Materiał i metody

Badaniem objęto łącznie 384 osoby, w tym 180 kobiet (46,8%) i 204 mężczyzn (53,2%). Wyróżniono cztery grupy: grupę pierwszą stanowiły osoby profesjonalnie zajmujące się tańcem, grupę drugą stanowiły osoby uprawiające japońskie sztuki walki, grupę trzecią tworzyli sportowcy innych dyscyplin (przede wszystkim gier zespołowych i lekkoatletyki), czwartą grupę rekrutowano spośród osób nieuprawiających sportu. Wszystkie osoby zakwalifikowane w badaniu do grup 1–3 musiały spełnić kryterium zawodowego i zarobkowego uprawiania swojej dyscypliny, jak również posiadać osiągnięcia w danej dyscyplinie przynajmniej na zawodach ogólnopolskich lub wyższych rangą. Osoby z grupy czwartej nie uprawiały sportu wcale, nawet rekreacyjnie. Szczegółowe informacje na temat liczebności grup przedstawiono w tabeli 1.

Średnia wieku wszystkich osób biorących udział w ankiecie to 32,8 roku, a mediana wieku wynosi 30 lat (SD wieku = 10,14). Analiza testem chi kwadrat wykazała,

Tabela 1. Liczebność poszczególnych grup

	Tancerze	Osoby uprawiające japońskie sztuki walki	Sportowcy innych dyscyplin	Osoby nieuprawiające sportu	Łącznie
Łącznie	57	82	101	144	384
Kobiety	40	15	40	85	180
Mężczyźni	17	67	61	59	204

iz badane grupy różnią się istotnie pod względem wieku ($x = 17,354$; $p < 0,001$).

Staż uprawiania danej dyscypliny wahał się od zaledwie roku (tancerze), aż do ponad 40 lat (grupa osób uprawiających japońskie sztuki walki). Średni staż wszystkich badanych osób z grup usportowionych to 12,3 roku ($SD = 8,52$). Analiza testem chi kwadrat wykazała, że badane grupy różnią się pod względem stażu uprawiania swojej dyscypliny w ten sposób, że grupa osób uprawiających japońskie sztuki walki posiada statystycznie istotny wyższy staż uprawiania swojej dyscypliny niż osoby z pozostałych usportowionych grup ($x = 22,387$, $p < 0,001$). Szczegóły opisane powyżej przedstawia tabela 2.

W badaniach zastosowano dwa narzędzia. Pierwsze stanowiła ankieta z pytaniami ogólnymi dotyczącymi wieku, uprawianej dyscypliny sportu, stażu i osiągnięć sportowych. Dane uzyskane z tej części badania stanowiły podstawę klasyfikowania osób do odpowiedniej grupy.

Zasadniczym narzędziem badawczym był kwestionariusz Mell-Krat, powszechnie stosowany w badaniach

Tabela 2. Staż uprawiania danej dyscypliny sportu

	Średnia	SD
Staż dla wszystkich osób z grup 1–3 łącznie	12,3	8,52
Staż tancerzy	13,0	10,34
Staż osób uprawiających japońskie sztuki walki	14,8	7,96
Staż osób uprawiających inne sporty	9,7	6,86

Tabela 3. Główne reakcje seksualne badane za pomocą kwestionariusza Mell-Krat, w wersji dla kobiet i dla mężczyzn

Reakcje seksualne badane w wersji kwestionariusza dla kobiet	Reakcje seksualne badane w wersji kwestionariusza dla mężczyzn
Libido	Libido
Potrzeby seksualne	Potrzeby seksualne
Częstość orgazmu	Częstość wytrysku/orgazmu
Częstotliwość stosunków	Częstotliwość stosunków
Podniecenie przed stosunkiem	Stan erekcji
Odczucia podczas stosunku	Długość trwania stosunku
Szybkość osiągnięcia orgazmu	Nastrój przed i po stosunku
Zgranie z partnerem	Samoocena jako kochanka
Nastrój przed i po stosunku	Prawdopodobna cena ze strony partnerki
Samoocena jako kochanki	Pozycje
Aktywność podczas stosunku	Czas trwania zaburzeń seksualnych (o ile występują)
Pozycje	Zaburzenia erekcji (o ile występują)
Zachowanie podczas orgazmu	Przedwczesny wytrysk (o ile występuje)
Orgazmy nocne	
Czas trwania zaburzeń seksualnych (o ile występują)	

seksuologicznych. Skala Mell-Krat jest polską adaptacją kwestionariusza Mella i Kratochvila, służącego do badań potrzeb i reakcji seksualnych [14, 15]. Posiada odrębne i różniące się od siebie wersje dla kobiet (20 pytań testowych) i dla mężczyzn (15 pytań testowych). Jego rzetelność w wersji dla kobiet wynosi 0,69, a w wersji dla mężczyzn 0,86.

Kwestionariusz Mell-Krat zawiera pytania bardzo zróżnicowane zarówno pod względem poziomu szczególności, jak i przedmiotu pytania. Większość pytań dotyczy kwestii ogólnych współżycia, długości trwania stosunku, poziomu libido. Zawiera także kilka pytań dotyczących najczęściej występujących zaburzeń seksualnych, jak przedwczesny wytrysk u mężczyzn, zaburzenia erekcji, zaburzenia libido. Część pytań jest wspólnych dla obu płci, jednak w każdej wersji znajdują się również pytania specyficzne dla kobiet lub mężczyzn. W tabeli 3 zilustrowano główne reakcje seksualne, jakie były badane przy użyciu kwestionariusza Mell-Krat w wersji dla kobiet oraz wersji dla mężczyzn.

Badani musieli ustosunkować się do każdego z pytań na skali od 0 (zupełny brak danej potrzeby/występowanie zaburzenia itp.) do 4 (brak zaburzeń, brak problemów z daną funkcją). Ze względu na różnicę w liczbie pytań w wersji dla kobiet i wersji dla mężczyzn, wyniki końcowe przedstawiono jako procent możliwych do uzyskania punktów.

Analizę statystyczną wykonano przy użyciu programu R w wersji 2.15.2. oraz dodatku XLstat do MS Excel.

Badanie było przeprowadzane w różnych miejscach Polski, zarówno w klubach macierzystych osób badanych,

Tabela 4. Istotne statystycznie różnice oraz różnice bliskie istotności w odpowiedziach kobiet na pytania w kwestionariuszu Mell-Krat o reakcje seksualne

Kobiety — reakcje seksualne:	Tancerze	Osoby uprawiające japońskie sztuki walki	Sportowcy innych dyscyplin	Osoby nieuprawiające sportu
Odsetek stosunków z orgazmem (p = 0,02)	Niższa		Wyższa	
Podniecenie przed stosunkiem (p = 0,018)		Niższa		
Szybkość osiągnięcia orgazmu (p = 0,088)				Niższa
Zgranie z partnerem w orgazmie (p = 0,069)		Niższa		Niższa
Orgazmy nocne (p = 0,0318)	Niższa	Wyższa		Niższa

Tabela 5. Istotne statystycznie różnice w odpowiedziach mężczyzn na pytania w kwestionariuszu Mell-Krat o reakcje seksualne

Mężczyźni — reakcje seksualne:	Tancerze	Osoby uprawiające japońskie sztuki walki	Sportowcy innych dyscyplin	Osoby nieuprawiające sportu
Częstość wytrysku/orgazmu (p = 0,019)		Niższa		
Częstotliwość stosunków (p = 0,019)		Niższa		
Stan erekcji (p = 0,008)	Niższa			
Pozycje (p = 0,020)	Niższa			Wyższa
Czas trwania zaburzeń seksualnych (0,023)			Niższa	Wyższa
Przedwczesny wytrysk (p = 0,03)	Niższa		Wyższa	Niższa

jak i podczas zjazdów, zgrupowań lub turniejów. Chętni do udziału w badaniu otrzymywali ankiety wraz z czystą kopertą i mogli je wypełnić w dogodnym dla siebie momencie. Po wypełnieniu ankiety proszeni byli o zaklejenie ankiety w załącznej kopercie i wrzucenie jej do specjalnej skrzynki na ankiety. Udział w badaniu był dobrowolny, a uczestnicy mogli zrezygnować z wypełniania ankiety w dowolnym momencie.

Wyniki

Uzyskane dane nie prezentowały rozkładu normalnego, dlatego przed ich analizą wykonano transformację BoxCox w celu normalizacji rozkładu. Parametrem transformacji był współczynnik 1,8, a działanie miało postać: $(X^{1,8} - 1) / 1,8$, gdzie x oznacza oryginalne wartości danych.

Uzyskany rozkład normalny pozwolił na wykonanie analizy wariancji ANOVA z funkcją LM. Dodatkowo wykonano również analizę przedziałów ufności dla poszczególnych pytań, test chi kwadrat oraz test t z poprawką Bonferroni.

Tak przeprowadzona analiza statystyczna wykazała, iż w sumie punktów możliwych do uzyskania w całym kwe-

stionariuszu Mell-Krat, osoby z grupy sportowców i grupy osób uprawiających japońskie sztuki walki uzyskały zdecydowanie wyższe wartości niż pozostałe grupy bez względu na płeć — dotyczy to zarówno kobiet, jak i mężczyzn z tej grupy ($x = 26,006$; $p = 0,0001$). Nie wykazano natomiast innych różnic w interakcji płci i grupy, co oznacza, iż nie ma różnic pomiędzy kobietami z pozostałych grup, ani pomiędzy mężczyznami z pozostałych grup badania w wyniku ogólnym kwestionariusza.

Zaobserwowano również wiele różnic w odpowiedziach badanych na poszczególne składowe kwestionariusza Mell-Krat. Wyniki tej części analiz przedstawiono w tabelach 4 i 5 — uwzględniono w nich wszystkie wartości różniące się istotnie na tle innych, a w przypadku kobiet także 2 pozycje, których wynik jest zbliżony do istotnego. Prawdopodobnie zwiększenie liczności badanych grup wpłynęłoby znacząco szczególnie na te 2 pozycje. W tabeli 3 — dla odróżnienia ich od wartości istotnych statystycznie — oznaczono je kursywą.

Dyskusja

Po dokładnej analizie wielu publikacji specjalistycznych zarówno polskich, jak i zagranicznych, można

odnieść wrażenie, że seksualność sportowców jest wciąż białą plamą na seksuologicznej mapie wiedzy. Wydaje się, że najważniejszymi czynnikami wpływającym na niewielką liczbę badań tego typu jest wciąż negatywne nastawienie społeczeństwa polskiego do seksuologii jako nauki, jak również trudności z samym przeprowadzeniem rzetelnych badań w obszarze aktywności seksualnej. W wielu środowiskach jest to nieustannie temat tabu, a ewentualnie występujące zaburzenia często bywają ignorowane. Nie można mieć ponadto pewności, czy odpowiedzi udzielane przez badanych są zgodne ze stanem faktycznym. Nawet optymalizacja warunków przeprowadzania badania takich jak: osobne pomieszczenie, brak osób trzecich, a często nawet pozostawienie osoby badanej samej z anonimowym testem i instrukcja zaklejenia go w kopercie po wykonaniu, nie dają gwarancji wiarygodności.

Znamienne są różnice w stażu uprawiania danej dyscypliny, który wahał się od zaledwie roku (dwóch tancerzy), aż do ponad 40 lat (4 osoby z grupy osób uprawiających japońskie sztuki walki). Grupa osób uprawiających japońskie sztuki walki posiada statystycznie istotny wyższy staż uprawiania swojej dyscypliny niż osoby z pozostałych usportowionych grup. Ma to niewątpliwy związek ze specyfiką uprawianej dyscypliny, która może być postrzegana nie tylko przez pryzmat sportu, ale również filozofii czy stylu życia. Rezultaty uzyskiwane w treningu sztuk walki widoczne są często dopiero po latach treningu, których struktura nie ogranicza się wyłącznie do aktywności fizycznej, ale także podstaw medytacji, szacunku dla osób starszych stopniem, nauki elementów budo.

Uwagę zwracają dość duże wartości odchylenia standardowego stażu w stosunku do jego średniej, obserwowane zwłaszcza w grupie tancerzy. Być może jest to spowodowane faktem, iż osiągnięcie dobrych wyników w sporcie nie zawsze jest równoznaczne z długim stażem uprawiania danej dyscypliny. Dodatkowo w ankietach badanych pojawiały się wzmianki o wcześniejszym uprawianiu zupełnie innej dyscypliny i niedawnej zmianie na obecną, zwłaszcza wśród tancerzy.

Analiza wyników ogólnych seksualności dowiodła, iż sportowcy innych dyscyplin i zawodnicy japońskich sztuk walki uzyskali zdecydowanie wyższe wartości w kwestionariuszu Mell-Krat, bez względu na płeć. Wynik ten jest bardzo interesujący w przypadku grupy sportowców choćby ze względu na fakt jej dużej różnorodności. Znaleźli się tutaj sportowcy różnych dyscyplin, z udokumentowanymi startami w zawodach rangi minimum ogólnopolskiej, a często wyższej. Nie udało się dotrzeć do jakiegokolwiek opracowania dotyczącego seksualności polskich sportowców, przez co uzasadnienie tego faktu wymagałoby przeprowadzenia dokładniejszych badań, z całą pewnością w większej grupie sportowców i z podziałem na różne dyscypliny — a przynajmniej na sporty indywidualne i drużynowe.

Dokonano również analizy wyników ogólnych ze względu na płeć osób badanych. Tak jak zakładano początkowo, mężczyźni we wszystkich grupach osiągnęli zdecydowanie wyższe wyniki w kwestionariuszu Mell-Krat niż kobiety. Jest to powszechnie znana zależność i nie była ona niespodzianką — a jedynie smutnym dowodem na niską samoocenę kobiet, bez względu na przynależność do grupy. Niższe wartości uzyskały zarówno tancerki, jak i kobiety uprawiające japońskie sztuki walki, trenujące sport wyczynowy, a także te, które nie uprawiają sportu wcale. Odnosząc uzyskane wyniki do danych literaturowych, można odnaleźć podobne informacje, choć nie dotyczą one sportowców, a populacji ogólnej Polski: kobiety generalnie przejawiają więcej obaw związanych ze współżyciem niż mężczyźni (w populacji badanej przez prof. Izde aż 62% kobiet i 49% mężczyzn) [16]. Również większy odsetek (aż 12%) kobiet obawia się, że mogą być nieatrakcyjne dla swojego partnera lub/i nie sprawdzą się seksualnie, co zdecydowanie obniża ich samoocenę [16].

Analiza poszczególnych składowych kwestionariusza Mell-Krat również ujawniła wiele interesujących różnic pomiędzy badanymi grupami osób. Na tle wyników kobiet spośród wszystkich badanych grup, najniższe wyniki uzyskiwały zwykle panie uprawiające japońskie sztuki walki, a zaraz po nich — kobiety nieuprawiające sportu.

Częstotliwość orgazmów przypadająca na wszystkie zrealizowane stosunki seksualne jest najwyższa w grupie kobiet uprawiających inne sporty, najniższa natomiast u tancerek. Różnice zbliżone do istotnych dotyczyły również szybkości osiągnięcia orgazmu — tutaj kobiety ze wszystkich usportowionych grup uzyskały zdecydowanie wyższe wyniki niż kobiety nieuprawiające sportu. Orgazmy nocne najczęściej odczuwały panie z grupy uprawiających japońskie sztuki walki, najrzadziej natomiast tancerki i kobiety nieuprawiające sportu. Niskie podniecenie seksualne przed stosunkiem odnotowano w grupie kobiet uprawiających japońskie sztuki walki, a w pozostałych grupach wyniki tego parametru nie różniły się, choć były wyższe. Zbliżone do istotności okazało się również zgranie z partnerem w momencie szczytowania podczas stosunku — tutaj najniższe wyniki zaobserwowano u pań trenujących japońskie sztuki walki oraz pań nieuprawiających sportu w ogóle ($p = 0,069$).

Analiza istotności statystycznych w zakresie składowych pytań kwestionariusza Mell-Krat dla mężczyzn ujawniła nie mniej zależności niż to samo badanie u pań. I tak, najniższą częstość orgazmów zanotowano w grupie mężczyzn uprawiających japońskie sztuki walki. Także w tej grupie częstość stosunków seksualnych była najniższa — najwyższą zaś wykazali tancerze i sportowcy innych dyscyplin. W zakresie innowacyjności w pozycjach seksualnych najniższe wyniki uzyskali tancerze, a najwyższe — panowie z grupy nieuprawiających sportu. Najrzadziej zaburzenia seksualne występują w grupie

sportowców, którzy nie mają też generalnie kłopotów z przedwczesnym wytryskiem nasienia. Zaburzenie to pojawiało się natomiast w grupie tancerzy wystarczająco często, aby osiągnąć istotność statystyczną, nawet przy relatywnie niewielkiej grupie badanych mężczyzn tańczących zawodowo, podobnie w grupie mężczyzn nieuprawiających sporu.

Jakkolwiek uzyskane wyniki zdają się potwierdzać wcześniejsze przypuszczenia, zależności mogłyby ulec zmianie, gdyby badana grupa osób była nieco większa. Dotyczy to zwłaszcza grupy zawodowych tancerzy, która była najmniej liczna. Głównym powodem był ogromny odsetek ankiet niewypełnionych lub wypełnionych nieprawidłowo, niekompletnie, a czasem nawet z wyraźnie zasygnalizowaną odmową udziału w części seksuologicznej badania.

W tym miejscu konieczne należy wspomnieć o aspektach towarzyszących samemu procesowi przeprowadzania badania. Interesującymi wydają się obserwacje dokonane podczas przeprowadzania kwestionariuszy: wielu badanych po wypełnieniu ankiety lub w trakcie jej wypełniania zadawało dodatkowe pytania dotyczące treści kwestionariusza Mell-Krat. Kilku badanych przyznało, że nigdy wcześniej sami nie zastanawiali się nad kwestią własnej seksualności, nie analizowali swojego życia intymnego ani nie brali pod uwagę możliwości wystąpienia jakichkolwiek zaburzeń w tej sferze ich życia. Osoby te bardzo pozytywnie odnosiły się do idei prowadzonych badań i podkreślały wagę podobnych przedsięwzięć nie tylko dla rozwoju nauki, ale także lepszego zrozumienia funkcjonowania ich samych i skłaniania do refleksji nad własnym dobrostanem.

Zdarzały się również sytuacje przeciwne, kiedy to osoba oddająca ankietę była „zniesmaczona”, a nawet oburzona jej treścią. Nie były to przypadki odosobnione — osoby takie oddawały czyste ankiety i odmawiały udziału w badaniu, argumentując swoją postawę względami religijnymi lub osobistymi. Otwarcie krytkowały ideę badań nad seksualnością człowieka i wyrażały pogląd, że sfera intymna ludzkiego życia nie powinna wchodzić w skład nauk medycznych ani żadnych innych nauk, a jedynie pozostawać prywatną własnością każdego z nas. Autorka badań przypuszcza, że część pustych ankiet, wrzuconych do skrzynki w zaklejonych kopertach, mogła pochodzić od tej właśnie grupy osób o konserwatywnych poglądach.

Na koniec warto wspomnieć o braku różnic w przypadku libido we wszystkich badanych grupach osób — bez względu na płeć i aktywność sportową, libido zostało ocenione przez wszystkich badanych na niemal równym

poziomie — zadowalającym dla respondentów. Jest to pozytywna informacja, choćby z uwagi na relatywnie dużą próbę i zróżnicowanie ankietowanych, jak również dość częste zjawisko hipolibidemii, zwłaszcza u kobiet. W populacji polskich kobiet zbyt niskie libido może występować nawet u 7% [16]. Być może także i w tym aspekcie konieczne byłoby przeprowadzenie większych i bardziej dokładnych badań.

Wnioski

Wyniki wskazują, że osoby z grupy sportowców innych dyscyplin i zawodników japońskich sztuk walki uzyskały zdecydowanie wyższe wartości w kwestionariuszu Mell-Krat, bez względu na płeć. Uzasadnienie tego faktu wymagałoby przeprowadzenia dokładniejszych badań, z całą pewnością w większej grupie sportowców i z podziałem na różne dyscypliny — a przynajmniej na sporty indywidualne i drużynowe.

Piśmiennictwo

1. Jakubowska B., Jakubowski K. Taniec jako przejaw zachowań kulturowych człowieka. *Kultura Fizyczna* 2004; 5–6.
2. Budnik D. Charakterystyka psychologiczna osób uprawiających karate. Praca doktorska napisana pod kierunkiem prof. dr hab. M. Plopy, AWF Gdańsk 2008
3. Ostrowska A.B. Obraz ciała w sporcie. W: Brytek-Matera A. (red.). *Ciało w dobie współczesności*. Wyd. Difin, Warszawa 2010.
4. Brannon L. *Psychologia Rodzaju*. GWP, Gdańsk 2002.
5. Mroczkowska H. Funkcjonowanie w sporcie wyczynowym kobiet o różnym nasileniu psychologicznym wzorca „męskości”. *Psychologia w sporcie*. Wyd. UW 2007.
6. Dobosz P., Guszowska M. Czy podział dyscyplin sportowych na kobiece i męskie nadal istnieje? praca w druku
7. Głębocka A. Niezadowolone z wyglądu a rozpacziwa kontrola wagi. *Wyd. Impuls, Kraków* 2009.
8. Jakubiec B., Sękowski A. Obraz ciała u tancerzy. *Studia z psychologii w KUL*, 2007; 14: 93–106.
9. Swami V., Tovee M.J. A comparison of actual-ideal weight discrepancy, body appreciation, and media influence between street dancers and non dancers. *Body Image* 2009; 6: 304–307.
10. Buss M.D. *Ewolucja pożądania*. Wyd. GWP, Gdańsk 2000.
11. White R.J., Case A.D., McWhirter D., Mattison A.M. Enhanced sexual behavior in exercising men. *Archives of Sexual Behavior*, 1990; 19 (3): 193–209.
12. Warburton E.R.D., Nicol C.W., Bredin S.D.S. Health benefits of physical activity: the evidence. *Can. Med. Assoc. Journal*, 2006; 174 (6): 801–809.
13. Penhollow M.T., Young M. Sexual Desirability and sexual performance: Does exercise and fitness really matter? *Electronic Journal of Human Sexuality* 2007; 7.
14. Kratochvil S. *Leczenie zaburzeń seksualnych*. Wyd. Iskry, Warszawa 2002.
15. 1Kokoszka A., Czernikiewicz W., Radzio R., Jodko A. Kwestionariusz seksuologiczny – narzędzie do badań przesiewowych: założenia i trafność. *Psychiatria Polska* 2011; 45 (2) 235–244.
16. Izdebski Z. *Seksualność Polaków na początku XXI wieku*. Wyd. UJ, Kraków 2012.